

SPIS TREŚCI

Polska – Węgry

Barbara Świtalska-Starzeńska – Zapisali się w historii Polski. Węgrzy w Legionach 3

Sebastian Pilarski – Granica polsko-węgierska. Spory i porozumienie. 10

Anna Kołakowska – Węgrzy wobec agresji niemieckiej na Polskę 21

Mimo nacisków Berlina Królestwo Węgier nie przyłożyło ręki do niemieckiej napaści na Polskę we wrześniu 1939 r., później zaś dyskretnie wspierało ewakuację polskich żołnierzy do Francji.

Emilia Rydel – Węgiersko-Polski Komitet Opieki nad Uchodźcami (1939–1944) 31

Tomasz Kurpierz – Henryk Sławik i József Antall 38

Gdy w drodze do więzienia Węgier József Antall chciał podziękować Henrykowi Sławikowi za uratowanie życia, ten powiedział szeptem: „Tak odplaca się Polska!”.

Waldemar Grabowski – Plany Armii Krajowej na Węgrzech na tle relacji polsko-węgierskich 51

Paweł Skibiński – Dwóch prymasów, dwie drogi.

Stefan Wyszyński i József Mindszenty 61

Michał Wenklar – Węgierska rapsodia '56 w polskiej prasie 74

Jarosław Neja – Katowicki „Zryw” w walczącym Budapeszcie 87

Paweł Knap, Paweł Skubisz – Chłopczy z Pesztu 96

W sześćdziesiątą rocznicę Rewolucji Węgierskiej zostały odsłonięte bliźniacze pomniki „Chłopca z Pesztu”. Uroczystości odbyły się w Budapeszcie i... Szczecinie.

Grzegorz Górny – Z pokolenia autostopowiczów. 102

Attila Szalai – Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny 105

Sylwetki

Kamila Hedvig Górny – Hrabia niezłomny. János Esterházy (1901–1957) 117

Walczył o prawa mniejszości węgierskiej na Słowacji, ale zrobił też wiele dobrego dla Polaków i Żydów. Po wojnie padł ofiarą komunistów.

1939–1945 Bohater

Maciej Żuczkowski
– Kazimierz Pużak 124

1939–1945 Zbrodniarz

Sławomir Kalbarczyk
– Wasilij Ulrich 132

Ziemia i groby

Piotr Kędziora-Babiński – Fort III w Pomiechówku. Pierwszy etap prac ekshumacyjnych 140

Festiwal NNW

Paweł Błażewicz – Obrazki z XI Festiwalu „Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci” 145

Szymon Nowak – Nie tylko filmy. Panele dyskusyjne na Festiwalu „Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci” 152

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
Adam Hlebowski, dr Milena Kindziuk,
dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofński,
dr hab. Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiewski
(jakub.golebiewski@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko –
zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),
Ewa Tylus (ewa.tylus@ipn.gov.pl),
Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),
Piotr Źycieński – fotoreporter
Sekretariat: Maria Wiśniewska
(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny: Sylwia Szafrąńska

Projekt okładki i tamiane:
Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadryniak-Saracyn

Adres do korespondencji:
ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

Druk:

LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

Na okładce:

Węgrzy na Marszu Niepodległości, Warszawa, 2019 r.
Fot. Antoni Butkiewicz